

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рѣкъ VIII.

Мт. Кармель, Па. Четвертъ 17-го Мая 1900.

Число 19.

КАЛЕНДАРЬ.

17	Ч.	Пелегин превруда
18	П.	Ирота мушница
19	С.	Юн. многоград.
20	Н.	5. О Самарян. Акакий муч.
21	П.	Иоаннъ Ап. и Еванг.
22	В.	Исаия пророкъ
23	С.	Сим. Зил. Ап. (Отз. Преп.)

ЗМѢТЬ.

Справки „Союза“ — Уваги передъ годовою конвенціою „Р. Н. Союза“ — О що розходять ся? — Донесъ зъ филиппинскихъ острововъ. — Новинки. — Скромка поштова. — Стихъ: Въ фабрицѣ. — Фейлетонъ: Орлеанска дѣвчина. — Руско англійскій проводникъ. — Оголошеня.

Увага.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до кассера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
S NAMOKIN, P. A.
И уведомлять секретара по адресу:
Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

Хто хоче записати собѣ одинокъ.

РУСКУ РОБОТНИЦУ ГАЗЕТУ,
най пише на адресъ:
„СВОБОДА“
P. O. Box 13
MT. CARMEL, PA.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

ОГОЛОШЕНЕ.

Подаемо до загальнон вѣдомости, що VI. годовна конвенція делегатѣвъ „Р. Н. Союза“ вѣдбуде ся въ руской гали въ **Pittsburg, Pa.** дня 12. юнія зъ такимъ порядкомъ дневнымъ:
Рано о год. 8 Служба Бога зъ панахиною за усопшихъ членѣвъ „Союза“.
О год. 9½ рано початокъ нарады, котрой будуть тривати до год. 6 вечеромъ зъ

перервою 1½ годинною на вѣдѣльнй обѣдъ.

О год. 6:30 вечеромъ вѣдограють мѣсяцевъ рускй громадяны театральну штуку „Американскій шляхтичъ“, по чомъ наступять забавы зъ декламациями и промовами.

Другого дня т. е. 13. червня продовжене нарады розпочнеть о год. 9 рано.

Вѣсь делегаты и урядники „Союза“ а не ихъ заступники обовязанй явитись 12. юнія о год. 8 рано въ нашой руской церкви на богослуженю.

Аnsonia, Conn. 10. мая 1900.
За видѣль „Р. Н. Союза“
Юрій Хиллякъ, Ант. Бончевскій
председатель, секретарь.

По 25. цвѣтн б р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючы новы члены:

63.	Преца Ева	1891
64.	Бовкович Анна	1892
65.	Ракъ Ева	1892
66.	Маховска Анна	1893
67.	Гуретякъ Домицеля	1893
Plymouth, Pa.		
68.	Дюбинска Вѣра	1416
69.	Гринякъ Анна	1497
70.	Загора Катерина	1497
Lansford, Pa.		
71.	Баняскій Михайлъ	768
72.	Филъ Михайло	1894
73.	Хомз Иванъ	1894
74.	Физа Иванъ	1895
Glen Lyon, Pa.		
75.	Пронъ Иванъ	1367
76.	Андрейчукъ Андрей	1369
77.	Фришко Василь	1369
Northampton, Pa.		
78.	Мишо Николай	1895
79.	Андрушко Стефанъ	1896
80.	Жилка Павло	1896
81.	Мизиль Михайло	1897
82.	Пекло Юрій	1897
83.	Дмитришинъ Иванъ	1898

Вѣсьхъ приступило 83, зъ того ледо-ледвѣсько 9 дѣтей! И говори ому: записуй дѣти, коли вѣтъ твердый Русинъ!

Справоздане касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць цвѣтень 1900 р.

Buffalo, N. Y.	Братство св. Иоан Хрест.	\$8.91
McKees Rocks, Pa.	Бр. св. О. Николая	35.40
Tranger, Pa.	Бр. св. АА. Петра и Павла	13.00
Calumet, Pa.	Бр. св. Иоан Хр.	22.00
St. Louis, Mo.	Бр. св. Арх. Михаила	28.00
McAdoo, Pa.	Бр. Покр. Пр. Бог.	48.76
Simpson, Pa.	Бр. св. Василия В. (за мартъ)	28.47
„ „ „	„ „ „ (за апрѣль)	24.26
„ „ „	„ „ „	16.83
Eleanor, Pa.	Бр. св. Арх. Михаила	9.90
Rhone, Pa.	Бр. св. Сааа	9.90
Pittsburg, Pa.	Бр. св. О. Николая	159.74
„ „ „	дѣвоче Покр. Пр. Бог.	7.50
Centralia, Pa.	Бр. св. О. Николая	72.00
Whitney, Pa.	Бр. Трехъ Святителей (и за воданакъ)	11.25
Shenandoah, Pa.	Бр. св. Арх. Михаила	35.69
United, Pa.	Горожанъ Иванъ	2.50
Mt. Carmel, Pa.	Бр. св. АА. Петра и Павла	26.00
„ „ „	Бр. св. Дмитрия	42.00
Ansonia, Conn.	Бр. св. АА. Петра и Павла	56.05
Oldforge, Pa.	М. Р. П. С.	7.18
Homestead, Pa.	Бр. св. Арх. Михаила	8.91
Mayfield, Pa.	Бр. св. Кирила и Методія	28.71
Olyphant, Pa.	Бр. св. Иоан Хр.	102.25
Priceburg, Pa.	Бр. св. Василия В.	26.25
Yonkers, N. Y.	М. Р. П. С.	29.65
Glen Lyon, Pa.	Бр. св. АА. Петра и Павла	8.75
West Fawlet, Vt.	Бр. Покр. Пр. Бог.	14.50
Sayre, Pa.	Бр. Благов. Пр. Бог.	9.65
Shamokin, Pa.	Бр. св. Иосифа	8.42
„ „ „	Бр. св. Кирила и Методія	38.85
Jessup, Pa.	Бр. св. АА. Петра и Павла	14.25
Plymouth, Pa.	Бр. св. АА. Петра и Павла	29.70
St. Clair, Pa.	Бр. Пр. Богор.	22.77
Northampton, Pa.	Бр. Уси. Пр. Бог.	40.10
Elmira, N. Y.	Бр. св. Арх. Михаила	13.50
Jersey City, N. J.	М. Р. П. С.	106.61
Lansford, Pa.	Бр. Родж. Пр. Бог.	71.66
Christopher, Pa.	М. Р. П. С.	5.00
Troy, N. Y.	Бр. св. О. Николая (за мартъ)	15.85
„ „ „	„ „ „ (за цвѣтень)	16.25
„ „ „	дѣвоче Благ. Пр. Бог.	8.00
„ „ „	о. Несторъ Дмитровичъ	5.00
English Centre, Pa.	Свяракъ Гизтъ	2.00
Edwardsdale, Pa.	М. Р. П. С.	3.50
Разомъ:		\$1293.57
Розходъ:		1549.70
Станъ касы „Р. Н. С.“ зъ днямъ 30. цвѣтня б. р. такий:		
1)	Фондъ желѣзный	\$6500.00
2)	Фондъ розпорядимый	635.41
3)	Депозиты	1463.54
Сума:		\$8598.95

Ант. Бончевскій секретарь.

Уваги

передъ годов. конвенціою „Р. Н. Союза.“

Въ ч. 17. часописи „Свободы“ подае п. В. Гришко, що слясь бы вѣсь члены „Р. Н. Союза“ платили за „Свободу“, то будуть нарѣканы зѣ стороны неписемныхъ членѣвъ. Я пытаюсь, шо дѣють другй организаціи пр. якъ „Славенскій Народный Сполукъ“ або „Соединеніе“? Чи тамъ въ тыхъ товариствахъ нема неписемныхъ членѣвъ, а однакъ тамъ не чути нарѣканъ па се.

Дальше шо до нумерованя каждой группы „Союза“, та шо до чартеру на закладане братствъ, се добра гадка. А теперь ще я додаю свою гадку якъ я вже бачивъ у иннихъ товариствахъ. Пѣвинень бы бутн розкладъ вступного послѣ лѣтъ. А мы, Русины, чи все будемо йти позадъ? То-жъ можна хочъ оттакъ постановите: вступне вѣдъ 16 лѣтъ до 25, 50 цѣт. на цѣлу зарплату, вѣдъ 25 лѣтъ до 35 \$1.00; вѣдъ 35 до 45 \$1.50 або 2 дол., а то длятого, шо члены вступаючы въ старшомъ вѣку и такъ вже богато шкодять членамъ молодшимъ, а „Союзъ“ за тѣ такъ пизькы вылаты дие за богато.

Еще одну гадку вывяляю, только шо дуже она есть трудна до порѣшеня, чи бы не далось урегулювати статуты „Союза“ такъ, щобъ зъ нимп лучилсь вже и статуты братствъ и помисли статутѣвъ „Союза“ були одны и тѣ самы для вѣсьхъ братствъ яко групъ чи братствъ „Союза“ вже зъ горы бы мали вытычену цѣль и т. п. такъ якъ бы були філіями „Союза“.

Теперь вертаюсь ще разъ до условия привняня членѣвъ а то, щобъ тѣ люде, котры представляють члена до привняня приносили вже и свѣдоцтва лѣкарей, щобъ передъ вступленемъ ставили ся передъ визиту доктора, бо по смерти членъ вже не поде присягати, шо станъ его здоровья добрый якъ вступовавъ, а другій чоловѣкъ зъ липя не може вѣдогати чи хто есть доско-нало здоровъ. Кошта визиты свѣжого члена не беруть ся на коптъ „Союза“, бо хочъ бы найменше братство, хочъ бы складало ся зъ 20 членѣвъ, може мати своего доктора, котрый радо буде услуговати, если каждый членъ дасть шо кварталъ 25 цѣт. шо робить рѣчно \$1.00.

Ив. Бурштинъ.

О що розходять ся?

Хвальна редакція „Свободы“ звонить ласкаво помѣстити въ нашой часописи тыхъ кілька слѣвъ у вѣдповѣдь п. К. Геннику.

Немаю я намѣру борикати ся зъ нѣкимъ на перо, а понизшу вѣдповѣдь подикувала менѣ та сама лѣбовъ до руского народа, яка и руководила мною въ писаню статей до галицкоп газеты „Дѣло“. Невходжу въ переконаны п. К. Генника, чому вѣдъ обстае за емиграцією до Канады, та каже надѣяться на будуче гараду рускимъ поселенцямъ, а я скажу, чому я есьмъ противъ емиграціи до того краю.

П. К. Генникъ чей-же самъ добре знае, шо мало кому зъ рускихъ эмигрантѣвъ дали

добръ землю. Шо лучший фармы забрала компанія або школы, середий вже давно мають Мекониты, котры якъ добры газды, мають вже сякій такой хосенъ, а шо лишило ся то дали нашимъ, шо ихъ спроваждено агентами. Чей-же-жъ я самъ чатавъ ще въ краю такі ласты агентѣвъ. Правда, скрутно приходиться жити народова въ старомъ краю, але чи то вже вѣдъ вѣдъ утѣкати и покидати свою батьковщину, продаючи еи за вѣдъ дармо а конто канадйского чи бразильского раю? Я бачивъ такихъ людей въ Виннипегу, якъ они страшно бѣдуютъ, не маючи кавальчика хлѣба. А хтось ихъ тамъ поратувавъ, запакораво ихъ у вагоны, завезено за фармы и хочъ неразъ порядне зимно а ту сиди голѣручъ въ пустыни и робн шо хочешъ. П. К. Генникъ потѣшаеь, шо най вно народъ запоможе ся, потѣмъ вѣдъ копить ся просвѣты. Мой Боже! Адаже-жъ и въ старомъ краю не зортають рукъ, а иде оно до лучшого. Векды будуютъ ся школы, засновуютъ Сурсы, побольшуютъ рускй гимназій, шо року мнѣзять ся новы притупица для руской молодежи, вѣдъ 1892 року малемо вже 30 захоронокъ подъ проводомъ рускихъ сестръ служебницъ, шо учать дѣтей писати, читати, співати, шити, варити; дальше мнѣзять ся крамницѣ, читальнѣ, подекуды выкупуюсь вѣдъ панковъ грунты, рухъ просвѣтнй постунае впередъ якъ нѣколи передъ тымъ, а и свѣдомѣсть политична не чужа вже такъ дуже. Треба знати, шо рускй народъ жие въ Галичинѣ

(Продовжене на другой сторонѣ).

ОРЛЕАНСКА ДѢВЧИНА ЖАННА Д'АРКЪ.

Написала М. Заслоръ.

(Дальше)

Оже звайшли ся таки люде, шо позазрили Жаннѣ и хотѣли, щобъ она збула ся свѣдѣмъ доброй славы. Особливо сердились на неи попы и чернѣ. Имъ було заздо, шо народъ Жанну за святу уважае. И они почали казаги, про неи, шо она таки чарѣвница и зъ чортами знае ся. Наибольше ненавидѣвъ еи оденъ чернецъ. Якъ входило войско у одно мѣсто, то па зустрѣчь зъ мѣста люде выходили. Выйшовъ и той чернецъ. Вѣдъ почавъ хрестити Жанну вѣдалеки та молитвы вычитувати: удававъ, шо несчасту силу зъ неи выгонять. Жанна засмѣялась и сказала:

— Ходи ближше, не бой ся — я не полечу. Нарештѣ Жанна привела кореленка до Реймсу. И тамъ 27. липня 1429 року у пѣдлю вѣдъ коронувавъ ся и ставъ французскимъ королемъ. Жанна зробила те, шо хотѣла зробити: дала Франціи короля, бо думала, шо Франція вызволить ся, якъ буде въ неи король.

Посля коронуваня Жанна сказала до короля: — Найласкавѣишій королю — уже зробило ся те, шо Богъ велѣвъ, вѣдъ бо звѣдѣль менѣ, щобъ я вела васъ у Реймсъ коронувати ся. Народъ за малымъ не молвъ ся на неи. Жынки приносили свои дѣти, щобъ она хочъ

таркнула ся до нихъ, жовѣвры притупляли до неи зброю свою, щобъ посвятити еи, цѣлували еи коругу. Жанна вѣзкала тѣдъ сього. Сна казала:

— Богъ зъ вами, на шо вы се робите? Те, шо я роблю — не вѣдъ мене. Я роблю только те, шо велить менѣ Богъ. Тымъ менѣ и спосомъ небесна сила. Не цѣлуйте одежѣ мою та зброю, не думайте, шо я свята — я только Богови служу.

Душа еи радѣла, бачивши радѣсть народну и она казала:

— О, чому я не могу гутъ умерти!
Оденъ архіерей спытавъ еи:
— А де-жъ ты думаешь умерти?
Жанна вѣдповѣла:
— Не знаю — де Богъ дастъ. Я зробила те, шо Богъ велѣвъ. О, якъ бы я бажала, щобъ Его була воля вѣдослати теперь мене до дому працювати зъ матерю.

И она почала просити короля, щобъ пустилъ еи до своихъ. Она казала: „я вже зробила те, шо треба, и мушу йти до дому“.

Але король еи не пукавъ. Вѣдъ бо разумѣвъ, шо якъ буде Жанна зъ нимъ, то додаватиме силы и вѣдѣвчи войскови. И вѣдъ не пустилъ еи.

V.

Покоронуваннй ся король Кирль, вѣдѣвъ у Англійцѣвъ кілька городѣвъ и вярештѣ зваживъ ся ити одбивати у ворогѣвъ найголовнѣише французе мѣсто Парижъ. У Парижу було дуже богато войска англійского та французского зрадничего. Те зрадниче войско дякъ королѣвъ,

князь Бургундскій, привѣвъ до Англійцѣвъ, зрадавши свой край родный. Его жовѣвры звали ся Бургунцѣвъ, бо та частина Франціи, вѣдѣвчи она были, звала ся Бургундія. Такъ ото въ Парижу була велка сила Англійцѣвъ та Бургундцѣвъ. Тамъ була и мати королева, шо зрадила Франціи и вѣддала свою дочку за англійского короля. Та хочъ и богато войска въ Парижу було, а все-жъ англійскй та бургундскй генералы бояли ся, щобъ французскій народъ, шо живъ у Парижу, не повставъ проти нихъ та не вѣддавъ Паржа королеви Карловѣ. Щобъ запобѣгти тому, они пустила поголоску помѣжь народомъ, шо наче бы то король Карль изъ сосюю чарѣвницею Жанною дуже гнѣвас ся на парижанъ за те, шо они не прогнали Англійцѣвъ и теперь заирпсагъ ся, шо не оставитъ нѣ одной людинъ живою и сналять увесъ Парижъ. Люде полякалсь и зважили ся зъ усеи силы боронити ся, щобъ не поустати Парижа королеви Карловѣ.

А Жанна гымчасомъ хотѣла помарити своего короля зъ княземъ Бургундскимъ. Она вмовляла князя Бургундского кипити ворогѣвъ и пристати до короля. Жаннины ласты были такі ширй, шо князевн Бургундекому стало соромъ, шо вѣдъ таке лихо робивъ рѣдному краеву. Вѣдъ не знавъ тецерь па яку ступити, але-жъ поки зѣставъ ся зъ Англійцями.

Якъ подѣишло Карлове войско подѣ Парижъ и почало его вѣднимати у ворогѣвъ, то Жанна и гутъ була попередъ усеѣхъ. Стрѣлы ворожи, камѣни сыналось кругъ неи, а она не зважала на те и все подѣвляла войско. Та не легко було взяти Парижъ, дуже бо мѣцнй муръ та глубока рова были кругъ него и завзято вѣдѣ-

вали ся Англійцѣ та Бургундцѣ. Жанна бачила, шо Французамъ дуже сутужно, бо вже больша якъ пять сотенъ ихъ було поранено, та надѣя все-жъ не покидала еи и она стояла попередъ. Ажъ тутъ ворожа стрѣла пробрала ей кульшу. Она впала. Рыцарѣ прибѣгли, щобъ вынести еи на беспечнѣише мѣсце. Та она не схотѣла и не можучи свѣдѣти на кони, лежучи, мучачись зъ болю, не покидала кликати салдатѣвъ до бою. Куль зъ рушницъ та зъ армать такъ и сыпали ся кругъ неи. Рыцарѣ благаги, щобъ она дозволила вынести себе геть, але она не хотѣла. Нарештѣ еи силомѣтъ вынесено зѣдти.

Настала ноць. Францусы вѣдѣишли вѣдъ Парижу, не здобувши его. Обвинувачувано Жанну, шо такъ стало ся. Тыхъ генералѣвъ, шо надъ войскомъ начальникували, не обвинувачувано, а на Жанну звернули всю провинцу, хочъ она и стояла попередъ усеѣхъ, не жалѣючи своего жия молодого и до останнои хвилины, хочъ и поранена була, а все закликала войско до бою. И король ставъ не такий прихильный до Жанны, якъ перше.

Р 37

Жанна не схотѣла больше воювати ся, бо она и ранѣише казала, шо свое дѣло она вже зробила, довѣвши короля до Реймсу. Теперь она екпнула свою зброю. Але король та рыцарѣ зновь почали просити, щобъ она воювала ся и такъ вблагали и она згодила ся.

Посля нещасливого бою подѣ Парижомъ король Карль па який часъ зампривъ зъ Англійцями, щобъ у порядкувати свое войско. А войско засмутилось и почало розходити ся, бо не було кому подѣвляти его, подѣвчати пощиклого духа, не було волѣ него Жанны. Она пошла зъ яко-

(Продовження від сторони першої)

въ купцѣ, де вже тільки людей працює надъ нимъ, а помімо того приходять ся тяжко въ тою справою, а що-жъ говорити о Канадѣ, де народъ нашъ росквіпаєний по всѣхъ усюдахъ, одень другого не знає, запомоги жаднои и самому собѣ лпщений. Надѣя сама не выстарчає, що за якихъ 100 рокѣвъ ти пугарѣ канадѣйскій замѣнять ся въ сяку таку родючу ниву, тай изъза тои надѣѣ годѣ казати народоу покдати свою батьківщину п йти въ свѣтъ за очѣ. Чому-жъ намъ не мати топ надѣѣ и вѣры на старій край? Аже-жъ и въ краю такъ все не буде якъ есть, а зміняти ся те-першній ладъ, бо жъ народъ не стоить тамъ на од-номъ мѣсци а стає чамъ разъ просвѣченѣйшій.

Будьмо приятелями на-рода! Мы не есемо Мойсея-ми, щобы его выпроваджати зъ Египту до обѣцянои зем-лі! Богу дяковати и нашъ старій край не есть еще Египтомъ, позбувъ ся вже фараоньскои нагайки и зно-ву ему засвѣтитъ сонце. Правда, оно ще трохи за хмарами, але пождѣмъ ма-ленько и оно передре ся и засвѣтитъ скорше якъ въ Канадѣ. Якъ кому розходитъ ся, щобы народъ заробивъ на хлѣбъ, то перше треба старати ся, щобы вѣтъ не збувавъ дармо того, що вже має, а его батьківщина, щобы не переходила въ жи-дѣвскій та польскій руки, бо тогдѣ ти возмуть верхъ и на правдоу повыганяють и тыхъ зъ нашихъ, що еще лишились.

Емиграція Лемкѣвъ до Сполуч. Державъ се не те, цю Подолякѣвъ до Канады. Лемкѣвъ богато вертає до краю, де розгаздувають ся за заробленій грошѣ, а бо посилають грошѣ зъ водти и сипають до двѣ. Хто лишає ся зъ нихъ въ Спол. Державѣхъ то має свої домъ, маєтокъ, має церковь, шко-лу, меткає звичайно такъ якъ бы въ руской громадѣ, а однакъ и ту приходить ся такожъ ихъ зборганізовати. А въ Канадѣ на 100 миль-якъ організовати? Въ Ка-надѣ зарѣбковѣ тежъ нема-такихъ великихъ, бо-жъ жад-на компанія не важить ся вложити ту гроша, щобы

народъ мавъ доходъ. За 200 лѣтъ може оно буде пнакше, а мы сподѣємо ся, що и въ Галичинѣ буде пнакше.

Що до мого знаня газ-дѣвства, то мушу сказати и. Генкови, цю не конче треба мати плугъ и борону та мотыку въ рукахъ, щобы розумѣти ся на землѣ та газдѣвцѣ. Газдѣвка мене все пѣкавила и я еи бачивъ не тільки въ Галичинѣ, але въ Чехахъ, Моравіи, Хорватіи, въ Нѣмечинѣ коло Липска, Фульды та Гановеру и въ иншихъ мѣсцевостяхъ, але канадѣйска земля анѣ не вымыслась до тыхъ. Канадѣйска земля буде родити якійсь часъ и безъ навозу, але прійде часъ и вже нѣчо не поможе нѣ навозъ, нѣ ко-стѣяна мучка, нѣ гипсъ, особен-ливо на декоторыхъ кольо-ніяхъ; а хочъ бы и рѣдила то що зъ того, якъ за бу-шель пшеницѣ заплатитъ 25 центѣвъ а ще вези 30—40 миль до мѣста. Здає ся, що п. Генкъ также же не великіє газда, а тымъ мен-ше видѣвъ поступовій газ-дѣвства.

Ту не розходитъ ся о те, що корова коло Стоартборнъ приносить 20 доларѣвъ зы-ску тай то не кожда тай не на все. Чи то польщи-лась доля нашого емигранта, що Французъ має фабрыку сыра та, що англійскій скленаръ дере зъ него инку-ру, а нашъ братъ якъ не мавъ нѣчого въ старомъ краю такъ и ту не має? Рожница только та, цю въ Галичинѣ старають ся вже о добробытъ и просвѣту для себе а ту, позбувши ся всего, має пасовинско о цю такъ старає ся въ краю, а цю цѣлкоу противне по-ступовій господарцѣ, и тыхъ колька галузокъ чимъ запа-ляти. Крімъ того же его ще така прятність якъ мандрѣвка до 200 миль за зарѣбкомъ.

То-жъ, посла мене, есть грѣхомъ намаляти людей емигранти до Канады або Бразиліи, щобы опущавъ свой край и стративъ усе найдорожше: вѣру, народ-ность и батьківщину.

А вже жъ, цю, если вже народъ нашъ пріѣхавъ до Канады, треба о него ста-ратись и помагати ему чимъ-можъ найлучше. Цю я вод-ѣхавъ зъ Канады, то се я мусѣвъ зрѣбати и не пора-монѣ ту ще выяснати того.

Причину мого выѣзду, цю зовсѣмъ не занебѣла водѣ мене, здають мѣ товаришѣ священники въ Сполуч. Державѣхъ, цю тежъ тру-дять ся колька силъ для нашихъ людей.

О. Д. Мозилко. На томъ перерываемо полеміку въ той справѣ міжъ п. Генковиъ а о. Мозилкоу. — Ред.

Допись
зъ гавайскихъ островѣвъ.

Водѣ п. Д. Пухальского зъ Onohea, Nilo, Hawaii, одержавъ я листъ, котрый тутъ въ цѣлости подаю:

Вѣхати на гавайскій остро-вы намовлявъ насъ агентъ, Нѣмецъ Sr. Missler зъ Вре-тешъ. Вѣтъ выкравъ насъ зъ краю, бо выписавъ намъ мапу куда вѣхати, щобы насъ не спѣймали. Контракты подісувались въ Бре-мень. Сѣдали мы на паро-ходъ въ Бремень. Вѣхалъ мы за 6 годинъ и давали намъ рожній паноѣ и закуски безъ жаднои платѣвъ, але коли потѣмъ пересѣли мы на вѣ-тровый корабель, то плака-ли люде воды и вѣти. Раю давали намъ гѣрку черну каву и лѣтру воды, въ по-лудне пѣвъ лѣтра зупы, а часомъ и менше, вечеръ гербату безъ пушки цукру и фунтъ цвѣбаку. То все, цю на добу було назначе-но, а часомъ и того не було. То такой бѣвъ нашъ выкъ черезъ цѣлыхъ 4 мѣсяцѣ вѣды моремъ.

А якъ зачали насъ вести черезъ тѣ немасній Капоре (Саре Ногъ, найбільше на полудне высунѣна часть по-лудневои Америки, наоколо котрои они вѣхали), то большъ було надѣвъ попрацѣ-тись зъ тымъ свѣтомъ, якъ доѣхати. Було дуже зимно. Люде вспоминались, абы давъ чимъ накрыты ся, бо свою одѣжъ казавъ покидати въ воду, и вѣти и воды вспо-минались. А капитанъ, про-клятый Нѣмецъ казавъ: «якъ вамъ не рихтъ, то скачѣтъ до воды». А если хто такой управѣ ся, то розказавъ слугамъ, абы привести до него. Потѣмъ казавъ поло-жити и тримати, а вѣтъ выспавъ 10 до 15 мотузѣвъ моченыхъ у водѣ, а цотѣмъ закувавъ руки, привязавъ до стовна на двѣ годины, а водъязавши давъ два разы мѣцно по мордѣ и каже: «то маєшъ енѣдана». Така

була наша подорожъ зъ Vremen до Honolulu. Тутъ нашъ люде роблять коло цукровои тростны, сапають, але цю порозки-дави по всѣхъ островахъ, то не годенъ позбирати до спневу тыхъ людей. Заплата \$18.00 на мѣсяцъ, мешка-ють въ плянтажныхъ хатахъ бесплатно. Вѣдо купують въ плянтажныхъ скленахъ. Платять: за муку \$1.50, ба-раболѣ мѣшокъ \$4.00, рыжъ водѣ 8 до 10 доларѣвъ, весь дороге. Тутъ послѣдній цу-коръ 100 фунтовъ водѣ 6 до 7 доларѣвъ, фунтъ кавы 40 центѣвъ.

Контрактъ подіснались въ Vremen, пріѣхались до Honolulu 25. липня 1897 р. Другій люде пріѣхали 12. вересня 1899 (?) року.

Про кару. Ось я, Дмитро Пухальскій, бѣвъ 2 разы караній. Разъ хотѣвъ утѣ-кати, то полісмены запали. Судъ гавайскій засудивъ ме-нѣ \$5.00 кары и 15 годинъ вязницѣ, та казавъ карати плянтаторъ, managor John Moig. А цю до другои кары, то було такъ: Були то рус-кой Велюкоди свята, поне-дѣля, 1. мая 1899. Бѣвъ я слабій и не пѣйшовъ рано замельдувати ся, то вѣтъ давъ телефонъ до суду, абы пріѣхавъ полісменъ, бо одень мужъ контрактный дома, не вшѣвъ до работы. И взявъ мене полісменъ до арешту; другою дня при-вѣлъ мене до суду и засу-дили менѣ \$10.00 кары гро-шевои або 20 днѣвъ вязни-цѣ; то е на контрактѣ та кара оба разы написана. Тенерь я хотѣвъ выкупити ся водѣ контракту, томъ дѣвъ 40 доларѣвъ.

На томъ кончить ся листъ Д. Пухальского. Терпѣвъ чоловікъ немало, тѣрпѣли и другіи и все ще терпѣли и то не лишъ на далекихъ гавайскихъ остро-вахъ, але и Сполученыхъ Державѣхъ, Бразиліи, Кана-дѣ, ба навѣтъ сейчасъ за порогомъ Галичины и въ самой Галичинѣ, а се-тому, цю краше правителю все ще закрыває очи передъ емиграцією, не хоче бачити и урегулювати еѣ. Пора вже крайна застановитись зрѣло надъ сею справою и зменшити непотрѣбній люд-скій мукы. Зъ всего, цю можна було доведѣтись выходити, цю нашъ люде, цю суть на га-вайскихъ островахъ повинні бы стати вѣльными въ мѣ-сяцю юлію сего року.

Свого часу подавъ я будѣ-то бы Hackfrid явкола не бѣвъ австрійскій конзу-лемъ на гавайскихъ остро-вахъ, тымчасомъ се непра-вда. У мене въ рукахъ его письмо урядове, где вѣтъ влѣсеноручно подіснать ся якъ австрійскій конзулъ. Помылка моя вышпа зъ того, цю въ списѣ конзу-лѣвъ чужихъ державъ, жи-вучихъ на-територіи Спол. Державъ, вѣтъ бѣвъ подан-ный яко конзулъ нѣмецкій.

Допись
зъ филиппинскихъ островѣвъ.

Ребелія вже по большѣи части скѣнчена, а друге нашъ реіментъ вже больше якъ рокъ бѣвъ на firing line (въ огни), то-жъ теперъ дали намъ троха водпочивути, отже больше маемо часу читати, писати и т. и.

Погода у насъ красна. Водѣ 15 ого децембра до теперъ анѣ одна кропля дощу не ввала, лишъ дуже горячо, але цю чоловікъ прывыкъ по трохи, то и не робить собѣ богато зъ того.

Народъ не робить тутъ теперъ нѣчого, хиба цю буде хати цю погорѣли мннувшего лѣта.

Водѣ 15. юнія починає ся слота и треває 5 до 6 мѣсяцѣвъ. Лѣте тогды цю день, тогды рижъ сѣють, то закымъ слота перейде, то рижъ вже присталий. Орють тутъ лишъ по трохи, отъ пощипать трохи же-лѣзною штабою и однимъ воднымъ быкомъ. Якъ лѣте годѣ на фармы зьявятся, а однакъ тамтого року не було на тоє зваги, але най-большій битки въ той часъ водбувались. Неразъ выма-ло, цю и цю тыждневи му-сѣли мы въ болотѣ ся по-сувати (бити), а кульки лишъ хлюпъ, хлюпъ. То зъ однои стороны було добре, бо если куля зъ канона прішла, то не розтрѣска-лась, але застряла въ бо-лотѣ, але зъ другои сторо-ны було на насъ гѣрше, бо не годенъ бѣвъ летѣти до штурму, а кульки не жар-тували.

На днесъ досять. Здоро-вль сердечно всѣхъ читате-лѣвъ «Свободы».

FETSKO KOCHAN, Co. H, 24th U. S. Infantry MANILA, PHILIPPINE ISLAND.

НОВИНКИ.
— Памятайте на «Русско-Народный Домъ Емиграцій въ Америкѣ» и высылайте жертвы до кассера подъ адресою: Mr. JOHN FARTAK, 1337 Ave. A. New York City, а заравомъ уждѣжити о томъ секретаря подъ адресою: Mr. K. KIRCZOV, 102 MORRIS STR., JERSEY CITY, N. J.
Комитетъ.

До теперъ належать слѣдуючі братства до тов. «Р. Н. Д. Е. въ Америкѣ»:

Бр. св. Петра и Пав.	въ Джерси Сити, Н. Д.
« Олги	« Ансония, Конн.
« Володимиръ	« Пет. и Павла
« Пет. и Павла	« Бруклингъ, Н. Й.
« Олги	« Махиза
« П. Наумовича	« Нью Йорку
« Олги	« И. Крестат.
« И. Крестат.	« Буффало, Н. Й.
« Петра и Пав.	« Траугер-Салу'т, Па.
« Попр. Пр. Бог.	« Belle Vernon, Па.
« Благ. Пр. Богор.	« Whitney, Па.
« Трохъ Святит.	« Мт. Кармель, Па.
« Дмитрія	« Юнкеръ, Н. Й.
« Ар. Михаилъ	« Шамокингъ, Па.
« Ар. Михаилъ	« Кар и Мет.
« Ар. Михаилъ	« Елеанор, Па.
« Олги	« Bloomfield, N. J.
« Петра и Пав.	« Скрентонъ, Па.
« Благосвѣд. Пр. Б.	« Трой, Н. Й.

За комитетъ тов. «Р. Н. Д. Е. въ Америкѣ»:

О. Н. Подгоренскій, Е. Карчовъ
председатель секретарь.

Дальше справозданіе зъ жертвъ зложеныхъ до Р. Н. Д. Е. въ Америкѣ.

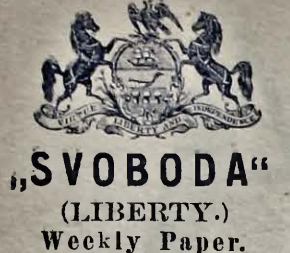
Братство св. Петра и Пав-ла въ Травгеръ, Па. зложи-ло и надѣслало:

Иванъ Червинка въ Травгеръ, Па.	50
Матвій Бидеръ	50
Иванъ Гардъ (старш.)	50
Иванъ Тирпакъ	50
Михайло Тирпакъ (ст.)	50
Михайло Гудакъ (ст.)	50
Михайло Гудакъ (мол.)	50
Мих. Гудакъ (Бурей)	50
Михайло Тирпакъ (мол.)	50
Андрей Тирпакъ	50
Иванъ Фуришъ	50
Андрей Брозничъ	50
Иванъ Брозничъ	50
Мартинъ Пацакъ	50
Николай Пацакъ	50
Иванъ Баявъ	50
Петро Елешовскій	50
Михайло Войткъ	50
Михайло Буеско	50
Стефанъ Фуришъ	50
Иванъ Гордкій (мол.)	50
Прокѣпъ Полинскъ, Summit, N. J.	1.00
Разомъ:	\$11.50
Попередно зъ перенесена	201.00
До теперъ зложено разомъ	212.50

У вага: Въ справозданію, оголо-шеномъ въ ч. 16. «Свободы», зро-блено маду похибку друкарску и має бути, цю Катарина Шовтисъ зъ Нью Йорку зложила \$1.00; загална сума \$201.00 есть добра и про те остає незмѣнна.

Нью Йоркъ Сити 13. мая 1900.
Иванъ Парлякъ
кассиръ тов. «Р. Н. Д. Е. въ Америкѣ».

Памятайте
НА ФОНДѢ ШКОЛЬНОИ МОЛОДЕЖИ въ Америкѣ!

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна \$2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ про-сятъ высылати подъ адресу: То „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЪ ЦЮ ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office, at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте
КНИЖКИ!

Въ редакціи „Свободы“ можна абстатити слѣдуючі книжки:

Канадѣйска Русь	10
Образки зъ Америки	10
Народній рухъ Австро-Угорскихъ Русиноѣвъ	15
Конституція Спол. Державъ Півночнои Америки	10
Де-що про права и суды въ Спол. Державѣхъ, а особенно въ державѣ Пенсилванія	10
«Тыжко Гаврилукъ»	15
Оповіданя	15
Про водступницѣвъ водѣ рос-сійского православія и ихъ пересѣдованя	10
«Американскій шляхтичъ»	15

земъ Алансонскимъ у друге мѣсто помагати ему водбивати свою землю водѣ Англійцѣвъ. А король Карль не дуже смуткувавъ: вѣтъ усю зиму прогулявъ, пробенкетувавъ у городѣ Буржи.

По веснѣ 1430 року, якъ скѣнчила ся згода зъ Англійцями, Жанна прішла до короля. Она знову подмовляла войско и Французы зъ нею колька разѣвъ подужали вороговѣ. Тогдѣ Англій-цѣ та Бургундцѣ зновъ почали казати, цю она вѣдма, цю вѣ помагавъ нечиста сила. А Жанна свое жите рада була воддати за рѣдній край и благата Бога за него.

Она вечерами ходила до церкви и щиро мо-лила ся за свою рѣдну землю. Она и доси не вбала нѣ однои людини, не пропла и краплѣ крови, хочъ и вела до бою войско.

Жанна дойшла до города Копену. Англійцѣ та Бургундцѣ облягли Копенъ такъ, якъ колѣсь Орлеанъ. Жанна зъ войскомъ вышпа противъ нихъ и почавъ ся страшній боѣ. Выли ся цѣ-лѣй день. То наче Французы подужаютъ, то зновъ Англійцѣ женуть ихъ. Нарештѣ вже надъ вечѣръ Французы не встояли и повернули на-тѣкп у мѣсто. Зъ мѣста водчинили имъ ворота и перекинули мостокъ черезъ рѣвъ, цю йшовъ кругъ мѣста. Увесъ бо городъ обмуровано було стѣною та обкопано ровомъ. Черезъ той рѣвъ не можна було перейти. Противъ ворѣтъ мѣскихъ бѣвъ черезъ мѣсть такой, цю поднимавъ ся и спускавъ ся: якъ треба було кому перейти або переѣхати, то мѣсть спустать черезъ рѣвъ, а потѣмъ знову поднимуть его въ гору до ворѣтъ — отъ и знову не можна перейти. Жанна зѣ-стала ся позадъ усѣхъ, найближше до Англій-цѣвъ, щобы обороняти войско. Коло неи скуп-

чили ся найщирѣйшій и найзавятѣйшій французскій жовнѣры. Они не пускали Англійцѣвъ добивати тыхъ, цю втѣкали у мѣсто. Та Англійцѣ не дуже и дбали про тыхъ. Они теперъ думали про те, якъ бы взяти Жанну въ брань, бо певній бу-ли, цю безъ Жанны Французы не зможуть дати имъ одѣчь.

Якъ уже все войско вѣдѣшло у мѣсто, то й тѣ жовнѣры, цю були коло Жанны, побѣгли че-резъ мѣсть. Жанна-жъ и теперъ была позаду. И только остатній жовнѣръ удѣйшовъ у мѣсто, ту-жъ матъ поднято мѣсть, зачпнено ворота и Жанна зѣстала ся зъ ворогами. Бургундцѣ стя-гли еи зъ коня. Она подвѣлась и почала оборо-нятись, та несла було цю небудь зрѣбати. Еи взявъ у брань одень Бургундецъ и воддавъ сво-ему генералови. Се було 25. мая 1430 року.

Англійцѣ та Бургундцѣ, якъ узали Жанну у брань, то такъ гадали, немѣвъ уже цѣлу Фран-цію повоювали. Скрозъ по тыхъ городѣхъ, де були, дзвенено у дзвоны та правлено молебнѣя. А французскій пародъ тяжко закуравъ ся за Жанною. Почали люде нишкомъ казати, цю Жанну зраджено, цю еи назнарошки не пуце-по у мѣсто, а воддано иорогамъ на поталу. И хто знає, може сѣму и правда була? Може ко-му заздрѣно стало, цю проста селянка зажила такой великои славы, а великіи паны-генералы саміи безъ пей нѣчого не могли зрѣбати.

Англійцѣ вымачали, щобы князь Бургундскій звѣлѣвъ своему генералови воддати имъ Жанну. А той генераль не хотѣвъ воддати еи дурно. И Англійцѣ дали ему за Жанну десять тысячь лѣвровѣ, а тому офицерови, цю взявъ Жанну у брань, обѣцялись давати цю року по 300 лѣвровѣ.

Жанга вже шѣсть мѣсяцѣвъ була въ неволи и тогдѣ еи воддано Англійцямъ.

Князь англійскій, цю порядкувавъ у Фран-ціи, лютый бѣвъ на Жанну, але не звѣлѣвъ еи заразъ убвати. Ему хотѣло ся перше довести, цю она вѣдма, цю вѣ не Богъ помагавъ поду-жати вороговѣ, а дьяволъ. Во коли думаютъ, цю вѣ Богъ помагавъ, то значить Англійцѣ не по правдѣ роблять, цю Францію воюють и повнній кинути се дѣло! А князь англійскій не хотѣвъ его кидати, а зваживъ ся Францію повоювати. И вѣтъ звѣлѣвъ посадити Жанну до тюрмы и почати судъ.

VI.

Бѣдна Жанна дуже сумувала, сидячи въ тюрмѣ. И жалко було вѣй своего жита молодого, бо знала, цю не помилють еи Англійцѣ и думка про рѣдній край не покидала еи. Еи все у-являло ся, цю Англійцѣ побиваютъ Французѣвъ, цю у Франціи теперъ кровь тече рѣчками. И она думала: «якъ бы я була на волѣ, не було-бъ такъ».

Она на крылахъ летѣла-бъ до своихъ пома-гати та замкп не пускали. И ось одного разу думки про рушину въ рѣдному краю такъ опану-вали еи, цю наважила ся она втѣкити и плигну-ла зъ вѣкна. А вѣкно те було на 25 стѣпъ водѣ землѣ п якъ Жанна плягнула, то за мальмъ пе-вбѣла ся. Еи поднято повѣ мертву и носѣла того она довго незадужала. За те, цю хотѣла втѣкти, Жаннѣ закуто ноги и руки у кайданы и пере-везено до другои, ще страшнѣйшои тюрмы, до мѣста Руану.

А тымчасомъ, хочъ Жанна и сидѣла въ тюр-мѣ, та еи имя рѣбило за неи еи дѣло. Народъ французскій, зубожѣлый, знесиленный войнами, цю нацили его мало не сто рокѣвъ, теперъ немѣвъ живъ. Десъ взяла ся въ него сила и водвага! Звидѣсьли шли люде до короля Карла и при-ставали до войска, щобы воювати зъ Англій-цями и вызволити въ нѣхъ Жанну. Згадка про Жанну надавала Французамъ такой водваги, цю они скрозъ подужували Англійцѣвъ и выгонили ихъ изъ своихъ городѣвъ, цю тѣ була позабра-ли. Князь Бургундскій съ своимъ войскомъ уже покинувъ Англійцѣвъ, бо розобравъ, цю коли вѣтъ поможе Англійцямъ повоювати Фран-цію, то разомъ зъ французскоу землею они забѣ-руть и его землю. Вѣтъ почавъ засылати до ко-роля Карла листы, щобы помрптити еи та гуртомъ выгнати Англійцѣвъ зъ рѣдного краю. Теперъ Карлови почало настити. Вѣтъ вертавъ собѣ Францію. Только не своими руками вертавъ вѣтъ еи, а Жанниними, бо за еи слѣдомъ повстали теперъ Французы. А вѣтъ неначе забувъ теперъ за пей. За увесъ часъ, поки Жанна була въ Англійцѣвъ, вѣтъ и пальцемъ не ворухнувъ, щобы вызволити еи. Отакъ воддѣхавъ могутній король дѣвичнѣ за те, цю не пожалѣла она сво-его жита, щобы вызволити зъ неволи свой рѣд-ній край и вернула ему державу, ту, цю самъ вѣтъ не спромѣгъ ся-бъ вернути. Вѣтъ бо самъ мало про те дбавъ и якій бѣвъ ледачій спершу, такой и теперъ зѣставъ ся: пичивъ и живъ вель-ми негоже, розпутно.

(Конецъ буде.)

Водъ Редакціи.
Невдовзъ скончить ся вже першій піврочк 1900 р., а богато ще есть такихъ, що не заслали памъ надлжпности за перчитайв числа «Свободы». Мы оплачуемо все готовою, тому не можемо такъ довго ждати и будемо знеполевн здержати довжипкамъ высылку «Свободы».

Эмиграція до Америки.
Эмиграція до Америки шприт ся въ Галичинѣ въ нечуваний способъ. Несовершеннолетні агенты выкорыстовуютъ легковѣрность русскихъ селянъ, представляючи имъ въ рожевыхъ краскахъ за морской рай, а ти на лобъ на пию руть ся въ свѣтъ за очн. И такъ до Канады выбраютъ ся сотки мещканцѣвъ сѣль. Комаровка, Корсовъ, Вѣлавицъ и Болдуръ. Мѣжь эмигрантами суть богатшіи люде, котрымъ въ краю несогорише поводитъ ся, однакъ завдяки безсовѣстнымъ агентамъ, хотяжъ они шукати въ Америкѣ большого счастья. Одною такою факторскою пивкою, що высылаетъ селянъ до Канады, мае бути жидъ Кацъ зъ Лешньова коло Бродовъ. Эмигрируютъ такожъ до Аргентины, въ полудневої Америки, а йдутъ звычайно такы, що задовжипл ся по банкахъ та у жидовъ, а теперь не мають иного выходу, якъ мандровку въ свѣтъ за очн. Землю воднихъ кучуотъ христіяны и жиды, котры притомъ роблять несогоришій «гемешты». Не можна дивовати ся, шо эмиграція до Америки шприт ся мѣжь нашимъ селянствомъ, коли надъ тымъ працую агенти Подарі. Зъ весною розбелавъ водъ по громадахъ свое «поеланіе», а то листы (зъ польскимъ текстомъ), въ котрыхъ рожевыми красками малое провинцію полудневої Америки Аргентищу. Каждый кольовіотъ — пише Подарі въ листѣ — достане на кильометръ довгу а на чертъ кильометра шпроку полюсу землѣ за 45 зр. на выплату.

Зъ босвица.
Английскій генераль Робертъ посуваецъ звольна папередъ зъ своєю великою армією п выппрае Буровъ зъ ихъ позицій. Буровъ въ поронпанкѣ зъ английскою армією есть досежь мало, то жъ цофаютъ ся они въ лады, та все жъ на кождомъ кроцѣ робять не мало шкоды английскимъ войскамъ. Робертъ, якъ звѣстно йде на Преторію, та заки тамъ зайде, не мало ще поплыне крови.

Вечерокъ.
Дня 30. мая о 7. год. вечеромъ водбудецъ въ Shamokin, Pa. вечерокъ въ память 39. роковинъ смерти Т. Шевченка.
Програма вечерка така:
1. Вступне слово.
2. Водчитъ про Т. Шевченка.
3. Широкий лугъ, глубокий яръ — водспѣвае хоръ.
4. Павло Полуботокъ, Т. Шевченка — воддекламуе Илько Хомякъ.
5. Тече вода — дуеть.
6. Утоплена, Т. Шевченка — воддекламуе Марія Мурда.
7. Гуляли и По морю — водспѣвае хоръ.
8. До Основяненка, Т. Шевченка — воддекламуе М. Констанкевичъ.
9. Помарнѣла наша доля — сольо М. К.
10. Козацкая доля, Т. Шевченка — воддекламуе Гр. Гасичъ.
11. Ше не умерла Украина — хоръ.
12. Коца дереза, комічна оперетка.
Хто лишъ жие, не смѣе помпнути тоя нагоды, цюбне не спспѣвати на той вечерокъ и въ той способъ помянути нашого Тараса.

— Маешъ дѣти? Чому жъ не запишете ихъ до «Р. Н. Союза»? Коштуе лишъ 25 центовъ на мѣсяцъ, а дѣти умпрають дуже часто, частьише якъ старшіи.

Читайте
«Свободу!»

Наслѣдки российско-православной пропаганды.
Хто зъ насъ не памяте той шаленой агітаціи російско-православныхъ агентовъ мѣжь нашимъ народомъ та тыхъ борбъ, якъ велелъ за вѣры мѣжь нимъ? Народъ збаламучено, а въ российскої газетѣ «Амер. Пр. Вѣстникъ» все можъ було вычитувати, колько то особъ присоедипнослъ зъ «проклятой уві» до «св. православной вѣры». Теперь ситуація змінилася. Народъ опамятавъ ся, бачитъ, що зъ борбы за вѣры не прійде ему хѣна, а зновъ у томъ «цареславномъ» раю тежъ не такъ, якъ говорили. Церковь въ Wilkes-Barre, Pa. водобрала Русины назадъ, въ Бриджпортъ, Кон. люде покнипили назадъ православію, словомъ пеуе ся цюсь въ «православномъ свѣтъ». И ча жъ не шкода було толькы змарнованого часу та гроша на «цареславну» агітацію? Чи не лучше було тй грошѣ та енсергію обернути на оушнене слѣзъ нещасныхъ въ Россіи? Пропало ваше! Народъ рускій въ Амеріцѣ, що поже довте въ томъ краю, не поде за вами, бо жъ знае, шо въ свободной землі не можна ему пхатисъ поды російску нагайку. У васъ лишатъ ся хйба паламарѣ та тй. шо готови за грошѣ зробати все.

Въ фабрицѣ.
(Зъ побуту въ Амеріцѣ).
Усе працуюе, рушаецъ, кружляе, сиѣшитъ ся: Машинны, колеса, моторы и люды. А гаморъ и крики — ажъ розумъ крутитъ ся. Незвыклыхъ видовищъ — ажъ въ очахъ мѣвнеть ся И сердце трѣпочесть у груди. Якъ въ чудовѣ краннѣ — передъ лицемъ сме, ти! Где глянешъ, незнаннй знаряды, приборы: Онъ паца, шо сотнѣ готова пожерги, Ты зубы и валцѣ въсѣхъ можуть потерти, Тамъ помпы, шо выпють слѣзъ море. Я вперше ту роблю, вперше оглядаю, Тому рой думокъ мой умыслъ обсебло. Кто здѣлявъ ти чуда? Якъ го называють? Где тоти пужныи, шо все порушають И яку цѣль мае се дѣло? А рухъ и робота летомъ поступалъ. Гудѣли колеса, шумѣли машинны И шумъ той и гаморъ разомъ ся злвалцъ. На все мои мысли водповѣдъ давали, Водповѣдъ словами оеъ тыми: Капиталь ти чуда сеодня дѣлае, Покривденыхъ, бѣдныхъ чорными руками! Вонъ е та пужина, шо все порушае, Всю людскостъ на стежку фальшиву тручае, Капиталь пануе надъ нами. А хочешъ знати яка то потвора? Поглянь на народъ покривденый, бѣдный! На се не треба ажъ зору сокола, Лишь подивитисъ уважо довокола И позвати устрой суецольный. Поглянь! И ту найдешъ колька сотъ робучыхъ, Шо му несуть въ жертву своего житя крипнику. Для потребъ конечныхъ, для дѣтей плачущихъ Дають ся ловити до сѣтей мочухнѣ И вытворюють працѣ надвыжку. Хочъ зъ надвыжки працѣ пролетаріату Капиталь родивъ ся, вявъ жите и силу, Однакъ, невдячний, родичамъ въ заплату, Зѣдае дообробитъ, уменшуетъ плату, Завчасно тручае въ могилу. Уже знпщивъ такъ много и не мыслитъ стати, Хоче осягнути цѣль страшиу, лукаву — Народы въ страшиніи кайданы скувати, Позбавити волѣ, всемъ цасте забрати, Вею власть загорнути и славу... Але зине кривда! Звалить ся въ рупину, А просвѣта зъ правдою не дадутъ ся злому. Лишь Въ томъ затрубили на шесту годину. Устала робота, здержали машинну, А зъ тымъ мого дальшу розмову.

Всякі
СТАРОКРАЕВІ РУСКІ КНИЖКИ МОЖНА ДОСТАТИ въ книгарнѣ русской читальнѣ им. М. Шапкевича.
Адресъ: J. J. Ardan, Box 418, Olyphant, Pa.

Купуйте книжки и газеты!
Листки Свободнаго Слова N. 8, 12, по 16
Паманувъ N. 8, 9-10 по 11
Свободная Мысль N. 1, 2 и 3 по 11
Вурдець. За сто лѣтъ (извѣсто 2.10) \$1.10
Дебаторій Моріевичъ. Воспоминанія ч. 1, 2, 3 и 4 по 35
Правдиль. Самосудъ толмъ въ странѣ свободы 11
Правдиль. Женщина въ странѣ свободы 11
Прозора. Причта Самаринца 11
Богъ на Украинѣ 11
Толстой. Воскресене ч. I. 80
ч. II. 60
Цана 3-ей части еще не известна. Отдѣльные выпуски (есть ихъ уже 11) по 14 цит. Подписаніе ся прежде, получатъ романъ безъ доллаты.
За почту платити саміи.
Адресуе: A. Wasserman, 29 Clinton str. near Stanton str. NEW YORK, CITY.

УВАЖАЙТЕ, БО И ТО ВАЖНЕ!
Хто бы мавъ деяке право пай не ходитъ по покутнихъ жидовскихъ такъ званихъ „глумахачъ“, але най удасть ся до правдиного адвоката Виляма Воколека, въ Скрантон. Вонъ залагоджуе всякы справы въ судѣ ту и въ старомъ краю. Зъ нимъ можна розмовити ся по руски.
Адресъ его такій
W. Vokolek
ATTORNEY AT LAW,
502 Lackawanna Ave. COR. WASHINGTON AVE
Scranton, Pa.

ДОБРЫЙ КРАВЕЦЪ
John S. Miller.
Хто хоче мати добре и красно зроблене убране, най дасть собѣ зробити у давно знаного кравця Miller-а на 3-d Str. въ Mt. Carmel, Pa. Вонъ робить дуже добре а до того ще тако.

Читайте
«Свободу!»

Запрошене.
Отспмъ маемо честь запросити усѣхъ Русиновъ на посвячене церкви св. Арх. Михаила въ Yonkers, N. Y. на день 30. мая (Decoracion Day) особливо повпу надью, шо особливо поблизькй нашої покорной прозьбѣ не водмовлять.
О. Павло Тимкевичъ, свещешникъ.
Александръ Трѣбачъ, председатель Радъи.

ПОЧТОВА СКРИНКА.
А. Д. Шисаро, III. — Такъ вачъ якъ и усѣмъ интересоваымъ подаемо до вѣдомости, шо „Руско-английскій проводничъ“ выйде окремю книжкою ажъ тогда, коли скончить ся печатане его на четвертой сторони „Свободы“. Опделе подати ся цѣлу тую книжочку.

РУСКА БУЧЕРНЯ
Игнатія Трохановского,
на Second Str. въ Mt. Carmel, Pa.

Все свѣае и добре мясо, ковбасы, шинки, солонину и все можете купити у своего русского бучера, а то по дуже низкой цѣнѣ. Розвозитъ все на часъ, Хвалити богато не треба, бо добре само хвалить ся.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ.
*** TROMETTER'S ***
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str. SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank. Свѣдана. Обѣды, Вечерѣ.
Въ кождомъ часѣ можна достати такъ горячъ якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженъ на европейскій способъ, дуже смачно. Уелтъ солида. Окремы комнаты для родипъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горьвки и все можливай напитки. Цѣна дуже мала.

Першій, рускій салюнь и реставрація въ ШТЭСБУРГЪ, ПА.
Не водъ пилѣ знаютъ нашѣ Штесбургчане и зъ околлицъ.
АЛЕКСАНДРА ФЕДОРЧКА,
котрый 10 лѣтъ працювавъ у питебургскихъ фабрикахъ. Масе водъ теперь гайный салюнь, де можъ достати папцѣвъ всякого рода, а при томъ утримувъ дуже чистенску реставрацію. де можъ достати вѣлякого фджеи, яного лишъ забинете Каждый Русинъ масъ бы смертельный грѣхъ, якъ бы до другихъ яповъ, а своего оминувъ. Салюнь Алекс. Федорчака подъ назв. „народный готель“ есть при Carson Str. No 716 мѣжь 7 а 8 улицемъ недалеко русской церкви.

ПРОДАЖЬ ОБУВИ!
Если хотите купити черевки танн и модно и доладно зробленй, йдѣте до складу обуви Gable-а.

W. J. Gable
сусѣдній двѣрѣ колъ почты въ Mt. CARMEL, PA.

Юліанъ Копястянскій
(JULIAN KOPYTSKIANSKI)
424 Shamokin str. ПЕРВОКЛАСНИЙ П. А.
Перворядный салюнь рускій. — Найлучшй напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на шкланки и бутельки, вина розманнто гатунку, горьвки досконалы, цигара дуже добры.
Спѣшитъ Братя Русины до своего братчика Юлька.

Читайте
«Свободу!»

Dr. S. Blumberg,
1716 Carson str. PITTSBURG, PA.
Кождый то знае, шо въ Амеріцѣ шукають за такимъ докторомъ, котрый покначивъ свои баучи въ старомъ краю. Д-ръ Blumbergъ выивчивъ ся за лѣкаръ на университетѣ въ Варшавѣ, а зложивши испитъ державный въ Филадельфіи, осѣвъ въ Штесбургѣ. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, иѣмцени, английски и польски.

HENRY FREY
PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave. Scranton, Pa.
Хочешъ мати краспу фотографію, зѣрний портретъ, зайди до того фотографера въ шпобу зайдя въ жѣлку до него, дай ся водобрати, а будешъ мавъ на цѣле жите памятку. Машеъ красну дѣтянку, дай фотографовати у него, а будешъ мавъ красний образъ. сѣтъ у Васъ братство, най зайде до того фотографера, а вонъ вачъ зробитъ фотографіи и портреты, якы хочете. — За роботу сгарантуе.

РУСКІЙ КРАВЕЦЪ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравецъ **ПЕТРО КУЗМИЧЪ,** 146 Lincoln str. Робитъ водъ вѣлякй убраня музеекй оладно и дешево. Кто у него замовитъ убране, иголки того не пожауе. Веѣ йдѣте до него!
КОЖДЫЙ
Кождый може теперь друковати листы и инші потрібна письма.
Мои повий машинки до друковали ч. 4, па котрыхъ можна друковати великими и малыми буквами чисто и ровню вже суть готовы.
Адресуеге листы: **S. Keltonik,** PUNXSUTAWNEY, PA.

ОЩАДНОСТЬ — се грошѣ въ кишени!
Хочешъ красного убраня за 3 дол. иди и купи его у Р. А. Stief-а, а заощадишь грошѣ.
Хочешъ купити гарне убраня за 4, 5, 6, 7 дол. або и вышше иди до Р. А. Stief-а, а заощадишь грошѣ.
Peter A. Stief
11, 13 & 15 Oak str. MT. CARMEL, PA.

ЧИТАЙТЕ!
«ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЪ»
Д. ГОЛОДА
38 Green str., — JERSEY CITY, N. J.
Кождый Русинъ йаучий зъ краю, чи до краю, або маючий яку небудь потребу въ Нью Йорку, чи въ околлицѣ, повиненъ вступити до того готеля, бо тутъ достане найдородившй и найташій напитокъ всякого рода.
Тутъ порадишь ся землякамъ, де найлучше купити шифарту. Въ томъ готелю есть такожъ хорошо уряджена и простора галя па мѣтинги, веселья и другі забавы.
„NO RHEUMATISM.“
Той лѣкъ звѣстный въ цѣломъ повѣтъ.
Если хто терпитъ на ревматизмъ, най попробуе того лѣку. Тислѣчъ хорыхъ на ревматизмъ завдячуютъ свое здравле австралийскому лѣкови «No Rheumatism», а навѣтъ та, шо до вого лѣчалисъ у докторовъ, счудувалися, якы наслѣдки були въ колькохъ дняхъ, коли спробували лѣку «No Rheumatism».

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Т. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
и
ГОТЕЛНИЧІЙ
246 Pearl Str. Shamokin, Pa. Недалекъ русской плебаии.

РУСКІЙ КРАВЕЦЪ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравецъ **ПЕТРО КУЗМИЧЪ,** 146 Lincoln str. Робитъ водъ вѣлякй убраня музеекй оладно и дешево. Кто у него замовитъ убране, иголки того не пожауе. Веѣ йдѣте до него!
КОЖДЫЙ
Кождый може теперь друковати листы и инші потрібна письма.
Мои повий машинки до друковали ч. 4, па котрыхъ можна друковати великими и малыми буквами чисто и ровню вже суть готовы.
Адресуеге листы: **S. Keltonik,** PUNXSUTAWNEY, PA.

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Т. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
и
ГОТЕЛНИЧІЙ
246 Pearl Str. Shamokin, Pa. Недалекъ русской плебаии.

РУСКІЙ КРАВЕЦЪ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравецъ **ПЕТРО КУЗМИЧЪ,** 146 Lincoln str. Робитъ водъ вѣлякй убраня музеекй оладно и дешево. Кто у него замовитъ убране, иголки того не пожауе. Веѣ йдѣте до него!
КОЖДЫЙ
Кождый може теперь друковати листы и инші потрібна письма.
Мои повий машинки до друковали ч. 4, па котрыхъ можна друковати великими и малыми буквами чисто и ровню вже суть готовы.
Адресуеге листы: **S. Keltonik,** PUNXSUTAWNEY, PA.

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Бачвоств!
Звѣстный дѣлому свѣтови бальсажъ, шо го вырабають оо. Кану цны въ Празѣ, помѣгъ вже соткамъ тысячъ людей. Се единый лѣкъ на морску слабость, але треба его вже заживати 3—4 днѣвъ напередъ, заки всаде ся па корабель. Коли я бхавъ до Америки, не слабуювавъ алѣ одною хвалѣ а богато людей на корабли вылѣчивъ тымъ бальсажомъ. Той бальсажъ есть такожь помѣнчимъ на все жолудковой слабости. Кого нудитъ, особливо рано язтше, козу по бѣжною водбивае ся, хто мае згагу, кого коле въ боцѣ, па то одинокимъ лѣкомъ той бальсажъ. Люде выпускають кроллями до уха, сли болить, а вже незриваннымъ лѣкомъ есть па равны, бо не дасть тѣлжъ гнати а гоить дуже скоро.
Сей бальсажъ помагае па жѣвочй слабости, па бракъ апетиту, нервовности и недокровности. Такой бальсажъ вырабляю я посли оригинальной рецепты, а хто его хоче достати най пише до мене па адресъ:
Rev. Damascen Polivka
PLYMOUTH, Pa.
Той бальсажъ бере ся три разы па день по 15 капель на цукерь. Раю бере ся на порожный жолудокъ, а за новъ години можна вѣсти снѣдане. Мала флашочка коштуе 30 центовъ а велика 50 цит.
Хто бы хотѣвъ зарадити ся въ легкой слабости най пише до о. доктора.

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Читайте
«Свободу!»

Русно-английский проводникъ.

—ЗЛАДІВЪ— Стефанъ Макарь.

(Дальше.)

Table with 3 columns: Russian text, English translation, and Ukrainian translation. Topics include weather (красна, погана, жарно), time (рано, поздно), and general phrases (спасибо, пожалуйста).

Table with 3 columns: Russian text, English translation, and Ukrainian translation. Topics include social interactions (приветствие, приглашение, благодарность) and weather (холодно, тепло).

18. Ставане и лѣгане.

Table with 3 columns: Russian text, English translation, and Ukrainian translation. Topics include waking up (вставать, встать), going to bed (ложиться, лечь), and daily routines.

17. Поздоровлена и гостини.

Table with 3 columns: Russian text, English translation, and Ukrainian translation. Topics include greetings (доброе утро, добрый день) and social phrases (спасибо, пожалуйста).

Advertisement for 'Йосѣфъ Пейко' (Joseph Peiko), a Russian hotelier, located at the corner of Commercial and Franklin Streets in Shamokin, Pa.

Advertisement for 'Dr. John Sz upas', located at 421 Penn. Ave. in Scranton, Pa.

Advertisement for 'АДВОКАТЪ ЗО СТАРОГО КРАЮ' (Attorney Zolotarev), located at 3 North Main St. in Wilkes Barre, Pa.

Advertisement for 'Dr. F. J. Meek', located at the corner of Shamokin and Chesnut Streets.

Advertisement for 'Иванъ Глова' (John Glowa), Excelsior, Pa. (Postmaster). Features a logo with a figure and text: 'ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.' and 'Всякія потрібні рѣчѣ до життя, якъ такожъ можна кушити убраня майнерскы и звчайны.'

Advertisement for 'ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ' (Russian Mercantile Co. Ltd.) in Shamokin, Pa. (327 Shamokin st.). Text: 'Найбольшій рускій компанічний сторъ въ Америцѣ. Заложений ще въ роцѣ 1889, а теперъ побольшений, украшений и на ново уряджений.'

Advertisement for 'Одень зъ наибольшихъ броваровъ въ Америцѣ.' (E. Robinson's Sons, Lager Beer Brewery). Text: 'ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.' and 'НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.'

Advertisement for 'Гавриль Маллякъ' (Gavriil Malyniak), Wholesale, 20 Market St. in Shamokin, Pa. Features a logo with a figure and text: 'Має завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочонкахъ зъ наилучшихъ броваровъ, горѣвки (whiskey) и ликеры пайлѣпшого гатунку.'

Advertisement for 'ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ' (Russian Mercantile Co. Ltd.) in Shamokin, Pa. Text: 'Хто хоче мати добре и красне убране, а ще до того за тая грошѣ, то най йде купувати до Ю. Хилляка, но най не забуде взяти и грошей зъ собою, бо тамъ усе cash.'

Advertisement for 'O. Murdza & Bro s' at 46. Second St. in Mt. Carmel, Pa. Text: 'Сторъ заосмотреный наилучшими товарами, сирваджоваными впростъ зъ першорядныхъ складовъ.'

Advertisement for 'СВѢЙ ДО СВОГО!' (E. Independence near Vine Str.) in Shamokin, Pa. Text: 'Чистенькій тамъ готель зъ всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темпера в другы напоѣ все свѣжы и пайлѣпшого гатунку.'

Advertisement for 'Lehigh Valley R.R.' in Effect May 19, 1899. Text: 'Пасажерскы тропы зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Eimira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:18 и 9:40 до полудня; а 12:18 и 4:40 по полудни.'

Advertisement for 'Hotel HETMAN CHMIELNICKI' with Alex Halaburda, Mt. Carmel, Pa. Features an illustration of a hotel interior.

Advertisement for 'STANISLAW SZARZYŃSKI' at 805 Carson Str. in S. S. Pittsburg, Pa. Text: 'Антикаръ зъ старого краю. Має лѣкарства на всѣ хоробы, навѣтъ на гостецѣ и мадру. Одепъ бльокъ водѣ рускою церкви.'

Advertisement for 'J. BOBKOWSKI' (Entrepreneur of the Pocono Mountains) at 300 Pearl and Mulberry St. in Shamokin, Pa. Text: 'Вываемае такожъ „коричи“ на похорон, хрестини и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.'